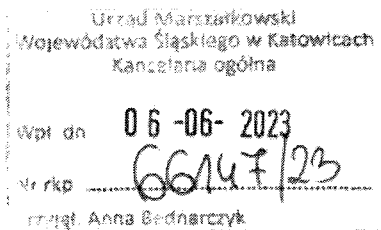

Bielsko-Biała dnia 18.04.2023

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
ul. Ligonia 46
40-037 Katowice

Szanowni Radni Sejmiku Województwa Śląskiego,

Pod koniec lat 90-tych ubiegłego wieku w wyniku reformy administracyjnej utworzono woj. śląskie. W jego skład weszły także tereny historycznej Małopolski wchodzące wcześniej w obszar zlikwidowanych województw: bielskiego, częstochowskiego oraz katowickiego. Stało się tak mimo oporu licznych organizacji społecznych, działaczy i samorządowców czy parlamentarzystów z tego obszaru. Dodatkowo ówczesni rządzący nie zadbali o to, by nowe województwo ze stolicą w Katowicach w swej nazwie i heraldyce uszanowało fakt, że jego obszar składa się z ziem o różnej tożsamości, kulturze i historii.

W efekcie tych zaniedbań mieszkańcy małopolskiej połowy województwa czują się dyskryminowani i traktowani jak obywatele drugiej kategorii. Dzieje się tak zarówno w wyniku świadomych działań (często niechętnych polskiej racji stanu), jak i ignorancji licznych polityków, dziennikarzy, czy liderów opinii, którzy identyfikują mieszkańców całego województwa jako Ślązaków i za śląski uważają dorobek kultury materialnej i niematerialnej wytworzony przez wieki w jego wschodniej, małopolskiej części. (np. na Ziemi Częstochowskiej, w Zagłębiu czy na Żywiecczyźnie). W ten sposób mieszkańcy wymienionych wyżej ziem zostali pokrzywdzeni podwójnie - pierwszy raz gdy przeprowadzono podział administracyjny w 1999 roku, drugi raz gdy ruguje się ich prawo do własnej tożsamości rozwijanej w ramach regionu administracyjnego, do którego bez własnej woli zostali włączeni.

W tej sytuacji szereg niżej podpisanych zasłużonych w swej codziennej pracy na niwie kulturalnej i społecznej popiera przedmiotową petycję stanowiącą załącznik do niniejszego pisma i zwraca się z prośbą do Radnych Sejmiku Województwa Śląskiego o zmianę uchwał nr I/36/5/2001 i I/36/6/2001 z dnia 11 czerwca 2001 roku w sprawie „Ustanowienia herbu Województwa Śląskiego” oraz „Ustanowienia flag Województwa Śląskiego”, by doprowadzić do częściowego naprawienia tego stanu rzeczy poprzez zmianę herbu i flag województwa na uwzględniające małopolską symbolikę heraldyczną.

zwraca się do Radnych Sejmiku Województwa Śląskiego z żądaniem zmiany uchwał nr I/36/5/2001 i I/36/6/2001 z dnia 11 czerwca 2001 roku w sprawie „Ustanowienia herbu Województwa Śląskiego” oraz „Ustanowienia flag Województwa Śląskiego”, w taki sposób, by nowy herb tego województwa odzwierciedlał złożoność historyczną ziem wchodzących w jego skład. W miejsce dotychczasowego herbu składającego się wyłącznie z górnośląskiego złotego orła na błękitnym tle, domagamy się wprowadzenia nowego herbu zawierającego obok śląskich, równoważne im, małopolskie symbole heraldyczne (srebrnego orła na czerwonym tle) w formie i proporcjach odpowiadających wkładowi ziem historycznej Małopolski w terytorium województwa śląskiego (konkretne propozycje graficzne dołączamy w załącznikach). Zwracamy się również z żądaniem wystąpienia nas, jako Wnioskodawców, podczas sesji sejmiku województwa śląskiego z przedstawieniem naszego stanowiska oraz argumentów na rzecz zmiany barw i symboli województwa.

Naszą petycję uzasadniamy faktem, że wschodnia połowa województwa (od Częstochowy poprzez Zagłębie Dąbrowskie, Jaworzno, wschodnią połowę Powiatu Bielskiego i miasta Bielsko-Biała oraz Powiat Żywiecki) to ziemie Małopolski. Obszar ten posiada odrębne od Śląska tradycje historyczne, przeszłość oraz kulturę regionalną. W czasach nowożytnych, gdy Śląsk był położony poza Polską, wspomniany wyżej obszar był nie tylko częścią Rzeczypospolitej, ale także woj. krakowskiego. Odrębność historyczna Małopolski i Śląska miała miejsce w czasach zaborów, a także II Rzeczypospolitej.

Dopiero władze totalitarne: III Rzeszy Niemieckiej oraz Polski stalinowskiej zaczęły zamazywać granice między Śląskiem a Małopolską i poprzez włączenie części ziem zachodniej Małopolski w skład śląskich struktur administracyjnych, niszczyć małopolskie tożsamości regionalne.

Brak wnioskowanego odwołania heraldycznego uznajemy za dalszą formę dyskryminacji znacznej części ludności tego województwa, której odmawia się instytucjonalnie prawa do ochrony własnego dziedzictwa przez rugowanie symboli heraldycznych z przestrzeni publicznej. Dyskryminacja wyraża się już w samej nazwie województwa, które sugeruje jakoby jego terytorium obejmowało obszar wyłącznie Śląska, mimo że w Polsce jak i w Europie dobrą tradycją jest nazywanie jednostek administracyjnych w ten sposób, by szanowały ich kulturowe i historyczne zróżnicowanie.

Dodajmy, że po utworzeniu woj. śląskiego jego herb stał się przedmiotem debaty w sejmiku wojewódzkim. Komisja heraldyczna, powołana w 2001 roku, przygotowała trzy projekty herbu województwa, z których dwa uwzględniały symbole obu głównych krain wchodzących w jego skład czyli Śląska i Małopolski, jedna uwzględniała tylko symbolikę śląską. Ostatecznie, wbrew opinii 1/2 członków komisji, ta ostatnia wersja została przyjęta z krzywdą dla małopolskiej połowy województwa. W uzasadnieniu podano m.in. że wybrany projekt:

- 1) Zachowuje tradycję prostoty herbu.

Tymczasem w tradycji wojewódzkiej samorządowej oraz obecnej praktyce mamy herby, które przez złożoność nawiązują do zróżnicowanych tradycji historycznych. Przykładem jest herb woj. podkarpackiego, który zawiera elementy heraldyczne dawnych ziem: ruskiej, bełskiej i miasta Rzeszowa, które złożyły się na obecny obszar województwa.

- 2) Nawiązuje do nazwy województwa, którego nazwa brzmi „śląskie”.

Jest to absurdalny argument, gdyż najpierw bezpodstawnie i niezgodnie ze stanem faktycznym nazwano województwo śląskim, a potem z tego wyciągnięto fałszywą przesłankę, by poprzez narzucenie wyłącznie śląskiej formy herbu dodatkowo rugować dziedzictwo historyczne i kulturowe małopolskiej połowy województwa.

3) Wzięto pod uwagę fakt, że biały orzeł na czerwonym polu pojawił się już w heraldyce woj. małopolskiego czy innych województw.

Jest to kolejny absurdalny argument, gdyż sytuacja, w której dwa województwa mają podobny herb nie jest niczym niezwykłym. Wystarczy przywołać złotego orła górnośląskiego na błękitnym tle, którego w swym herbie ma zarówno woj. śląskie, jak i woj. opolskie. To ostatnie zresztą, w przeciwieństwie do śląskiego, jest niemal w całości położone na Górnym Śląsku.

Wszystkie te działania mogą świadczyć o przyjętym założeniu celowego rugowania symboliki małopolskiej w nowo powstałym województwie. Jest to (obok nazwy) jeden z jego grzechów pierworodnych. Rządzący województwem śląskim od samego początku wysłali sygnał, świadczący o tym, że będą lekceważyć dziedzictwo kulturowe niemal połowy jego obszaru. Nie chcemy wnikać, dlaczego tak się stało i oskarżać jednych o celowe zawłaszczanie kultury regionu jedynie przez śląskość, a innych o bierność i słabość w tej materii. Dziś czas naprawić to, co zostało wówczas zniszczone. Inaczej, województwo to, w takim kształcie, z taką nazwą i taką symboliką heraldyczną nigdy nie będzie domem dla wszystkich jego mieszkańców. Granice i nazwa województwa są w kompetencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Sejmik Województwa Śląskiego ma jednak możliwość zmienić herb i choć w niewielkiej części zrekompensować mieszkańcom Zagłębia, Ziemi Częstochowskiej czy Żywiecczyny ponad 20 lat degradacji tożsamości kulturowej i regionalnej, zakorzenionej w wiekach historii.

Co więcej, w publikowanym przez Sejmik Województwa Śląskiego uzasadnieniu do uchwalonych 11 czerwca 2001 r. barw i herbu województwa, czytamy:

„Podobnie jak województwo katowickie z lat 1950-1975, funkcjonujące współcześnie województwo śląskie na wschodzie i północy obejmuje swoimi granicami znaczne obszary, które do historycznego Śląska nigdy nie należały. Ponad to weszły doń pewne fragmenty ziem związanych z dziedziczeniami książąt śląskich, ale już w XV wieku ich łączność z księstwami śląskimi została zerwana. Te fakty nie mogą pozostać bez konsekwencji dla projektowania nowego herbu samorządowego województwa śląskiego - bo też nie można było nie respektować sześciowiekowej tradycji obszarów stanowiących dzisiaj tereny powiatów: żywieckiego, będzińskiego, zawierciańskiego, myszkowskiego, częstochowskiego i kłobuckiego, po części też powiatu bielskiego oraz spore okolice Dąbrowy Górniczej i Jaworzna.”

Tymczasem przyjęte uchwałami I/36/5/2001 i I/36/6/2001 barwy i herb województwa stoją w bezpośredniej sprzeczności z wprowadzającym do nich uzasadnieniem.

Żądamy wprowadzenia zmian herbu i barw województw, a zarazem domagamy się od radnych Sejmiku Województwa Śląskiego zmiany uchwał nr I/36/5/2001 i I/36/6/2001 z dnia 11 czerwca 2001 roku.

Brak pozytywnego rozpatrzenia tej petycji będziemy odczytywać jako kontynuację dyskryminacji, co jest bezpośrednim zaprzeczeniem wartości na których zbudowana jest Unia Europejska i na jakich to województwo jest rzekomo budowane tj. wielokulturowości i wzajemnego szacunku, bez względu na różnice historyczne, narodowościowe i tożsamościowe.